

Kirkesamfundet da været opløst? Kan man f. Ex. sige, at den preussiske Statskirke er et opløst Kirkesamfund, uagtet Menighederne der, ialfald paa mange Steder, have en større Indflydelse end dem, vi her ville tillægge dem? Nei, den Slags Yttringer vidne om, hvorlidet de ærede Herrer i Virkeligheden have tænkt over det Forhold, der her er paa Dntale. Kirkestyrelsen skal have sin Indflydelse paa Præsternes Dannelselse, paa det Embeds-Løste, de maa aflægge, paa den hele Maade, hvorpaa Gudstjenesten udføres, og navnlig paa Sacramenternes Forvaltning; den skal have Midler til at straffe de Præster, der gjøre sig uærbidige til deres Embede, affætte dem osv.; men Kirkestyrelsen kan ikke have det Omdømme om de enkelte Præsters Dygtighed til netop i den særlige Kreds at udføre deres Gjerning, som selve Menighederne have. Kirkestyrelsen formaar ikke at dømme om det Subjective hos Præsten, det, der skal knytte ham til Menigheden og gjøre, at netop hans Gjerning faar Indgang særlig i den bestemte Menighed, ialfald langfra i den Grad, som Menighederne kunne det. Det er netop den Vanfærlighed, der hidtil bestandig har ligget hos Kirkestyrelsen, at den har skullet dømme over Forhold, som den ikke har kunnet magte. Derved er der fremkommet mange sørgelige Misgreb, og hos en Mængde af Menighederne en Sløvhed og Egegylbigheid i kirkelige Forhold, som er i aller-høieste Grad bellagelig, og som vi maatte ønske at komme bort fra saa snart som muligt; men dertil vil netop en Valglov være et af de aller-bedste, mest vækkende Midler. De Hensyn, der fra Kirkestyrelsens Side kunne gjøres gjældende med Hensyn til Besættelsen, ere de udvortes Hensyn til Tjenestalder og Sligt, og der kan derfor, saalænge der er en saadan Forskjel som den, der for Tiden finder Sted, og som vil vedblive, selv efter at Lønningsloven er vedtagen, være Grund til at undtage en Del af Ansøgerne for de større Embeder, som vi have ment, omtrent en Trediedel. Det er naturligvis et Skjøn, hvorvidt dette vil være det Rette, det er Noget, Erfaringen først ret kan vise, naar Lønningsloven i nogen Tid har været i Kraft, thi det er sandsynligt, at den for en Del vil formindste Ansøgernes Antal. Den ærede Ordfører for Mindretallet erklærede, at Flertallet i Grunden vilde en ubetinget Valgret; men det er aldeles uberettiget at sige dette. Vi binde jo Valget til dem, som have opfyldt de af Staten fastsatte Betingelser — det er et meget vigtigt Punkt — for Afgangen til geistlige Embeder. Dette holde vi fuldstændig fast ligesom hidtil, og vi optage det endog, som der blev gjort opmærksom paa, i Loven, for at der ikke skal kunne ske nogen Forandring deri alene ad administrativ Veje, og dernæst give vi jo Staten Ret til at henlægge en Trediedel af Ansøgningerne, hvor der er et større Antal. Det er altsaa langfra, at vi ville en ubetinget Valgret. Derimod har

den ærede Ordfører ganske vist Ret i, at vi tillægge Menighedsudvalgene mindre Betydning end selve de umiddelbare Vælgere. Dette have vi gjort efter moden Overveelse og med fuld Overbevisning. Det er naturligt, at hvor det gælder om at vælge en Mand til Sjælesørger for en Menighed, der kan man ikke godt overlade dette Valg til Andre, men der er det af stor Vigtighed, at de, som virkelig skulle træde i personligt Forhold til en Mand, ogsaa lære ham personligt at kende og derefter tage deres personlige Beslutning. Dette er ikke alene rigtigt i sig selv, men det er ogsaa det, der bedst vækker hos den Enkelte Følelsen af det Ansvar, han har, idet han foretager et saadant Valg, et Ansvar, der ikke alene er tilstede ligeoverfor ham selv og hans Familie, men ogsaa ligeoverfor maatte ufødte Slægter. Det er netop Bættelsen af et saadant Ansvar, som ved vort Forslag har for os en meget stor Betydning til at fremkalde et bedre kirkeligt Liv omkring i vore Menigheder, og som vi derfor ikke kunne give Slip paa til Fordel for nogle enkelte ansete Mænd i Sognet, som skulde have den hele Valgret. I denne Henseende kan jeg iøvrigt gjøre det ærede Medlem for Frederiksværk (P. C. Olsen) opmærksom paa, at jeg virkelig er i Modsigelse med mig selv, thi jeg indrømmer, at der tidligere har været et Tidspunkt ved det Forslag, han nævnte, hvor jeg har været anderledes sindet. Det var i en enkelt Samling, hvor jeg troede bedst at kunne faae det, som var min egentlige Tanke, den umiddelbare Valgret, gjenneført ved foreløbig at gaa ind paa umiddelbare Valg, men det var Noget, som jeg hverken tidligere eller senere har anset for rigtigt; jeg beklager, at jeg har gjort dette Skridt, og jeg kommer vanstelig mere tilbage dertil. Jeg ser nu ligesafuldt som fra Begyndelsen, jeg traadte herind i Salen, Betydningen af, at det netop er gjenneført umiddelbare Valg, at den endelige Afgjørelse træffes. Den ærede Ordfører for Mindretallet vilde ogsaa bebrejde os, at vi vilde tillægge Mindretallet i Menigheden altfor stor Indflydelse derved, at en Trediedel af Vælgere kunde fremstille en særlig Kandidat, og naar der var flere Mindretal, kunde der faalebes ske en Overenskomst mellem dem om en Mand, som Sognets Flertal bevislig egentlig slet ikke vilde have; men, om saa er, ligger det jo i Menighedernes egen Betsaffenhed, og Vanfærligheden bliver jo dog i Virkeligheden ikke hævet derved, at man sender en Mand udenfra, som slet Ingen vil have. Ved vort Forslag maa i alt Fald en Trediedel og derefter Flertallet af Vælgere slutte sig om en bestemt Mand, for at han kan blive valgt; men naar man sender en Mand ovenfra uden Valg af Menigheden kan det være En, som Ingen ønsker, og saa bliver Forholdet langt værre. Det er jo aldeles klart, at vi kun hevde en Forslagsret for Mindretallet, men at den afgjørende Ret er hos Flertallet, medens derimod Udvalgets Mindretal vil lade et Mindre-